

SPORTSKI RIBOLOV I TURIZAM

AKCIJA SAVEZA SPORTSKIH RIBOLOVACA B I H ZA UNAPREĐENJE RIBARSTVA

Među najzapaženijim uspjesima, koje je postigao Savez sportskih ribolovaca Bosne i Hercegovine za dvadesetpet godina djelovanja i rada u novoj socijalističkoj Jugoslaviji, jeste izgradnja velikog broja ribogojilišta i mrestilišta za uzgoj salmonidnih vrsta riba. Za vrijeme bivše Jugoslavije na području Bosne i Hercegovine postojala su samo 4 ribogojna objekta, u kojima su proizvedene samo neznatne količine mladi salmionida za poribljavanje. Za razliku od ovakovog stanja, za dvadesetpet godina poslije oslobođenja obnovljena su tri ratom porušena ribogojna objekta i izgrađen je još 21 novi ribogojni objekt. Inicijatorj za obnovu starih i izgradnju novih ribogojnih objekata bili su Savez sportskih ribolovaca BiH i njegova udruženja. Za jedan broj spomenutih objekata do 1963. godine korišćena su sredstva republičkog, sreskih i općinskih fondova za unapređenje ribarstva, ali je ipak veći broj izgrađen sredstvima udruženja sportskih ribolovaca i dobrovoljnim radom i akcijama njihovih članova. Zbog izgradnje akumulacija za nove hidrocentrale došlo je do likvidacije dva mrestilišta, tako da danas na području SR Bosne i Hercegovine postoje 22 ribogojna objekta za proizvodnju mladi salmionidnih vrsta riba.

Organizacija sportskih ribolovaca Bosne i Hercegovine očekivala je mnogo od izgradnje ribogojnih objekata, jer su njihovi ukupni kapaciteti toliki, da bi mogli podmiriti potrebe u mladi domaćih plemenitih vrsta riba za poribljavanje ribolovnih voda. Međutim, ta očekivanja nisu ispunjena, jer se kapaciteti većeg broja ribogojnih objekata vrlo slabo koriste. Izgleda, da je bilo lakše naći sredstva i načina da se ribogojni objekti izgrade, nego da se privedu ekonomičnoj i punoj proizvodnji. Posebna je slabost u tome, što osim vrlo skromnih pokušaja, nije osvojena proizvodnja mladi lipljena i mladice, za koje se osjeća vrlo velika potreba. Proizvodnja mladi potočne i mekousne pastrve, uglavnom, zadovoljava potrebe poribljavanja ribolovnih voda, a proizvodnja mladi dužičaste pastrve, koja je najlakša i na koju se najviše orijentiraju ribogojni objekti, nema naročito značenje za poribljavanje, osim za poribljavanje nekoliko zatvorenih voda (jezera i akumulacije). Zato organizacije sportskih ribolovaca cijene značaj pojedinih ribogojnih objekata prvenstveno po tome, koliko oni proizvode mladi domaćih vrsta riba za poribljavanje, iako ne potcjenjuju potrebu i vrijednost proizvodnje dužičaste pastrve za konzum.

Savez sportskih ribolovaca BiH analizirao je uzroke slabosti u proizvodnji ribogojnih objekata, a naročito onih, koji su u vlasništvu i režiji udruženja

sportskih ribolovaca i došao je do određenih zaključaka. Među mnogim slabostima i nedostacima, koji uvjetuju slabo korišćenje kapaciteta i nerentabilnu proizvodnju u ribogojnim objektima, posebno se javlja problem stručnih kadrova u proizvodnji. U ribogojnim objektima, o kojima je riječ, nema ni jednog stručnjaka sa visokom školskom spremom. Dobar dio kadra (radnici ribogojci), koji radi u ribogojnim objektima na proizvodnji i koji u granicama svog stručnog znanja i sposobnosti stečenih u praksi daju relativno dobre rezultate, nema priznatog stručnog zvanja ni kvalifikacije. Ima radnika ribogojaca, koji već godinama rade u ribogojnim objektima, koji su zavolili svoj posao i trude se da poboljšaju i unaprede proizvodnju. Međutim, oni nemaju priznatu kvalifikaciju, što negativno utiče na njihov lični dohodak, pored toga što može da dođe do gubljenja volje za rad, u kome se ne može da sagleda bolja perspektiva. Takva situacija je iziskivala da se ispravi greška prema izvjesnom broju radnika, koji često puta rade pod dosta teškim uslovima, a koji svojim radom ipak doprinose unapređenju ribarstva, kao bazi za razvoj sportskog ribolova i ribolovnog turizma.

Uočavajući ovakvu situaciju Savez sportskih ribolovaca BiH unio je u svoj Program mjera za unapređenje ribarstva i obavezu finansiranja i organiziranja kursa za radnike ribogojce. Svrha održavanja kursa je da se ribogojcima pruži mogućnost da prošire i dopune svoje stručno znanje i da im se u određenom vremenu po završetku kursa omogući polaganje ispita za sticanje zvanja kvalificiranog, odnosno visokokvalificiranog radnika ribogojca. Ova akcija Saveza sportskih ribolovaca BiH prvim dijelom je izvršena, jer je u vremenu od 15. do 25. marta 1971. godine održan kurs za radnike ribogojce, dok je polaganje ispita planirano za drugu polovicu mjeseca septembra 1971. godine. Čitavu organizaciju i troškove izvođenja nastave na kursu preuzeo je Savez sportskih ribolovaca BiH.

Kurs je organiziran u Ribogojnom mrestilištu »Žunovica« u Hadžićima, gdje je učesnicima kursa pružena najpovoljnija mogućnost za savladivanje praktičnog dijela programa, posebno po temi »Uzgoj plemenitih vrsta riba« (Salmonidae i Thymallidae). Program kursa obuhvatio je kroz teoretski i praktični rad svu tematiku, koja je potrebna radniku ribogojcu za uspješan rad na proizvodnji i uzgoju plemenitih vrsta riba. Na ovom kursu bilo je ukupno 16 radnika ribogojaca iz slijedećih ribogojnih objekata: »Žunovica« Hadžići, Mrestilište i ribogojilište Blagaj, »Šištica« GSP Sarajevo, »Okašnica« Bugojno, »Bistričak« Zenica, »Klašnik« Banja Luka, »Hanišovsko vrelo« Ključ i »Sčona« Fojnica. Steta je da još jedan broj ribogojnih objekata nije iskoristio ovu vrlo povoljnu priliku za usavršavanje svojih radnika ribogojaca.

Za izvođenje stručne nastave na kursu bili su angažirani saradnici Biološkog instituta Univerziteta u Sarajevu, dr inž. Mahmut Aganović i inž. Đorđe Korić, dok je za ostalu tematiku, vezanu za program, angažirano nekoliko sportsko-ribolovnih radnika iz Sarajeva. Za uspješno praćenje nastave na kursu učesnicima su bili pripremljeni i podijeljeni potrebni materijali, kao što su upućeni i na materijale, koje treba savladati za polaganje ispita.

Učesnici kursa su bili veoma zadovoljni onim što su čuli i naučili na kursu i izrazili su svoju zahvalnost Savezu sportskih ribolovaca BiH na brizi i na tome što će im se omogućiti da steknu kvalifikaciju, koja će im se priznati ne samo u njihovoj radnoj organizaciji, nego i u ostalim ribogojnim objektima, koji su poslali svoje radnike na ovaj kurs.

Milan Vinterhalter
Sarajevo

PORIBLJAVANJE RIBOLOVNIH VODA BOSNE I HERCEGOVINE U 1970. GODINI

Praksa, koju već punih osam godina primjenjuje Savez sportskih ribolovaca Bosne i Hercegovine, da organizirano i zajednički sa svojim udruženjima poribljiva ribolovne vode, dala je i u prošloj, 1970. godini veoma dobre rezultate. Savez je uspio da u 1970. godini u zajednički plan poribljavanja uključi direktno ili preko Zajednica udruženja sportskih ribolovaca 51 udruženje. Pored ovih, u plan se je uključilo još 6 organizacija koje se na bilo koji način bave unapređenjem ribarstva ili koje imaju pravo korišćenja ribljevog fonda na ribolovnim vodama.

Rezultat rada i zalaganja Saveza sportskih ribolovaca BiH i njegovih članica na realizaciji zajedničkog plana poribljavanja ribolovnih voda za 1970. godinu najbolje se ogleda u slijedećim pokazateljima: U ribolovne vode Bosne i Hercegovine puštene su slijedeće količine mladi i matične ribe:

1. Potočne pastrve mladi 2—4 cm	komada	323.400
2. Potočne pastrve mladi 4—8 cm		506.700
3. Dvogodišnje potočne pastrve		12.700
4. Mekousne pastrve mladi		105.000
5. Dužičaste pastrve mladi		260.100
6. Jezerske zlatovčice mladi		60.000
7. Lipljena mlad 4—8 cm		30.000
8. Glavatičice mladi		10.000
9. Matične ribe i mladi (šaran, štika, som, linjak i karas)	kg	6.993
10. Matičnog raka	komada	1.289

Pored ovih količina riba i rakova, investitor HE »Trebišnjica«, izvršavajući svoje obaveze, poribio je Bilečko i Trebinjsko jezero slijedećim količinama mladi:

1. Potočne pastrve mlad	70.000 komada
2. Dužičaste pastrve mlad	232.000 komada
3. Durmitorske pastrve	69.540 komada
4. Jezerske zlatovčice	183.000 komada

Organizacije sportskih ribolovaca Bosne i Hercegovine uložile su znatna sredstva i trud da bi se nabavila i u njihovim mrestilištima proizvela mlad salmonidnih vrsta riba za realizaciju ovako obimnog plana poribljavanja. Međutim, bilo bi neskromno ne odati puno priznanje i Izvršnom vijeću SR BiH koje je i prošle godine, u okviru mjera za unapređenje ribarstva, dodijelilo Savezu 130.000 novih dinara za realizaciju zajedničkog republičkog plana poribljavanja ribolovnih voda. Ova sredstva iskorišćena su u vidu priznavanja participacije u troškovima poribljavanja svim organizacijama, koje su se uključile u zajednički plan poribljavanja i koje su ispunile određene uslove za korišćenje participacije.

Treba napomenuti, da su organizacije sportskih ribolovaca bile spremne da izvrše još obimniji plan poribljavanja da je bilo moguće nabaviti planirane količine mladi lipljena, mladice i dvogodišnje potočne pastrve. Zato je u Programu mjera za unapređenje ribarstva SR BiH posebno mjesto zauzela mjera, da se u ribogojnim objektima Bosne i Hercegovine što prije priđe proizvodnji mladi lipljena i mladice, jer za njihovu proizvodnju postoje nužni uvjeti (u prvom redu matična baza).

Za ovako uspješnu realizaciju plana poribljavanja treba zahvaliti organiziranom radu Saveza sportskih ribolovaca BiH i njegovoj komisiji za unapređenje ribarstva, koja je preuzela glavnu brigu oko ugovaranja, nabavke, prijema i transporta mladi i matične ribe za poribljavanje. Svake godine komisija već u proljeće organizira sastanak sa najvećim ribogojnim objektima radi dogovora o cijenama, načinu, obimu i vremenu isporuke i garantira im otkup svih proizvedenih količina mladi. Komisija sklapa ugovore o isporuci za sve organizacije koje za to izraze želju (većina ih koristi usluge komisije), ali ne sprečava druge, koje žele da samostalno ugovaraju, da same ugovore isporuku, pod uslovom da poštuju dogovorene cijene, ukoliko žele da koriste participaciju. Ova mjera se je pokazala kao vrlo korisna, jer se sprečava neopravdano povećanje cijena mladi i matične ribe.

Naročito veliku pomoć pruža komisija Saveza organizacijama pri kvalitetnom i kvantitetnom prijemu mladi u ribogojnim objektima i pri samom poribljavanju. Veći broj organizacija nema potrebnog iskustva na poslovima poribljavanja, pa je obavezno prisustvo iskusnih članova komisije saveza pri prijemu i poribljavanju vrlo velika pomoć organizacijama. Komisija Saveza omogućava i malim organizacijama, koje raspolažu ograničenim sredstvima za poribljavanje nabavku i poribljavanje njihovih voda, sa malim količinama mladi, što one same ne bi bile u stanju učiniti. Baš radi toga se iz godine u godinu povećava broj organizacija koje se uključuju u zajednički plan poribljavanja i organizacije su više nego zadovoljne radom Savezu i pomoći koju im on na tom planu pruža.

Milan Vinterhalter — Sarajevo